

לחיות לנצח

נראה כי תקופת ספירת העומר מציעה שני מסרים סותרים על התגובה הנכונה לפטירה של אדם. מצד אחד היא מציבה הגבלות על הילולות וחגיגות, כסימן אבל על מותם של 24,000 תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה. מצד שני, במשך יום אחד, בל"ג בעומר, אנו מבטלים כל סממן אבלות. הסיבה העיקרית לכך היא, שאנו מציינים בשמחה את יום ההילולא – יום השנה – לפטירתו של רבי שמעון בר יוחאי. אז מדוע אנו נוהגים בסטנדרט כפול?

כל אדם מורכב מגוף ונפש. הגוף בסופו של דבר חוזר להיות עפר, בעוד הנפש היא בת אלמוות וחיה לנצח. אך מהו האדם, בעצם? האם הוא נפטר יחד עם הגוף, או שהוא חולק עם הנפש את נצחיותה? הדבר תלוי בהתנהלותו של האדם במשך כל חייו. אדם שחייו היו מקושרים עם הנפש, ששם את הדגש על רוחניות ואהבה לה', אינו נפטר. הוא רק עובר למימד שונה, שבו הוא משוחרר מן הצרכים הגופניים המסיחים את הדעת, ואז הוא חופשי להמשיך את עיסוקיו הרוחניים, בעולם האמת. לעומת זאת, עבור האדם אצלו נמצאים בעדיפות ראשונה כל הרצונות והשאיפות הגופניות, עזיבתה של הנפש מהווה סיום מוחלט לחייו – כאן נגמרים החיים.

שום מילה לא תוכל לתאר את חיי הנשמה של הרשב"י טוב יותר מאשר אלו שאמר בעצמו

ברמה עמוקה יותר, תורה ומצוות, אף הן מורכבות מגוף ונשמה. הצד ה"נגלה" של התורה – שבעיקר כולל את התלמוד וההלכות, המורים לנו כיצד להתנהג ומה אסור עלינו לעשות – הוא הגוף של החכמה האלוקית. הצד הפנימי, הסודי, של התורה, תורת הקבלה, היא הנשמה של התורה. ניתן להיות שקועים לגמרי בפרטי הפרטים של ההגיון

התלמודי, או לדקדק בשמירת כל פרט מפרטי המצוות, אך באותו זמן להיות חסרי חיים מבחינה רוחנית, כגוף ללא נשמה. תורת הקבלה יוצקת נשמה לתוך התורה והמצוות, ומסבירה את המשמעות הרוחנית העמוקה של כל מצוה, את המקור הנשגב שלה. כמו כן היא מסבירה כיצד מטרת כל מצוה היא עיצוב אופיו של האדם, כך שעל-ידי ביצועה מושפע מוחו וליבו של האדם.

רבי שמעון בר יוחאי היה הדוגמא הקלאסית לאדם של נשמה. חיבורו הגדול, ספר הזוהר, הוא החיבור הקבלי העמוק והמוחלט על נשמת התורה. שנים רבות מחיינו בילה במערה מפחד השלטונות הרומיים. בעת שהותו שם לא היה יכול לבצע את ה"גוף" של המצוות. לא היתה לו נגישות למצה בפסח או לארבעת המינים בסוכות. במקום זה, מסבירים המקורות, הוא התמקד ב"נשמת" המצוות, כשהוא מקיף עצמו באור האלוהי החודר וממלא כל מצוה. שום מילה לא תוכל לתאר את חיי הנשמה של הרשב"י טוב יותר מאשר אלו שאמר בעצמו ביום פטירתו: "כל ימי חיי הייתי קשור אליו יתברך בקשר אחד... איתו יתברך נשמתי שלמה; איתו יתברך נשמתי בוערת; איתו יתברך אני מאוחד".

אדם כזה אינו נפטר. ראוי לחגוג את יום השנה של אדם כזה – זוהי חגיגת נצחיותו של האיש.

הלקח של ל"ג בעומר עבורנו הוא ברור ביותר – אנו חייבים לבחור בנתיב שיוביל אותנו לחיי נצח. נתיב זה כולל: (א) התמקדות בנשמה. לשים לב לזעקה שלה, להרוות את צמאונה לחיים רוחניים יותר. הצעד הראשון בתהליך זה הוא לאפשר לה לבטא את תשוקתה הבוערת בתפילה יומית מלאת משמעות; (ב) התמקדות בנשמתה של התורה; ללמוד את תורת הקבלה, במיוחד כפי שהיא מיושמת ומוסברת בתורת החסידות. להצטרף לשיעור בנושא; (ג) להתמקד בנשמתן של המצוות. לא להסתפק בפעולה הגשמית של כל מצוה שהיא, אלא לאפשר למסר של המצוה להשפיע על אופיינו וגישתנו לחיים.

אם בדרך זו תצעד, תוכל לחיות לנצח.